СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 7. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 10-го січня 1946. No. 7. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, January 10, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗ. ТРУМАН ВИЯСНЮЄ ПРИПІЗНЕННЯ ДЕМОБІЛІЗАЦІЇ

Президент Труман оприлюднив вияснення для американського народу, чому демобілізація вояків припізнюється. Насамперед президент твердить, що демобілізація переводиться так швидко, як це лише можливе. Одначе, каже президент, не можлива є цілковита демобілізація, бо Злучені Держави мусять дотримати своїх зобовязань щодо „втримання миру у світі і недопущення викликання війни ворожими державами". Для цієї цілі Америка мусить тримати більшу армію заморем.

Щодо самої демобілізації, заявив президент, то це велитенська праця і він подивляє справність американської воєнної влади, що так швидко осягнула в мобілізації такий стан, який тепер є.

С.І.О. МАЄ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ДЛЯ СТРАЙКІВ.

Великі юнії, які належать до Конґресу Індустріяльних Орґанізацій (С.І.О.) створили свого роду „ґенеральний штаб" для ведення страйків і для переведення своєї програми підвишки платень. До штабу належать представники юній: автомобілевої, сталевої, електричної, а ще може прийдуть з юнії мясної продукції. Штаб збирається на наради у Вашинґтоні під проводом предсідника С.І.О. Филипа Морея.

Остання ситуація в страйковім русі така: У Ню Йорку вийшли на страйк 7,000 телеґрафічних робітників у підприємстві Вестерн Юніон і відтяли найбільше місто світу від телеґрафічного получення з іншими містами і стейтами, а вчасти і з заграницею, за винімком урядових депеш. Страйк викликаний на знак протесту проти рішення Краєвої Воєнної Ради Праці, щоб приняти платню, дораджувану урядом. — Водночас юнія телефонічних робітників викликала страйк у 10 містах. — Президент юнії Транспортових Робітників Майкел Дж. Квил грозить, що до страйку прилучаться ще інші юнії і викличуть таке положення, яке було в Стемфорді, тобто, що стане вся праця в Ню Йорку. — Президент Труман оприлюднив, що ціни сталевих виробів будуть підвищені, мабуть на те, щоб робітники в сталевим промислі могли дістати вишу платню. — Контракт юнії автомобілевих робітників має бути підписаний з підприємством Кайзер-Фрейзера в Дітройті негайно.

НАЙШЛИ КІМНАТУ, ДЕ ПОРУБАНО СХОПЛЕНУ ДИТИНУ.

Поліція в Шікаґу найшла кімнату в пивниці дому, де порубано схоплену 6- літну дівчинку Деґнана, якої відрубану голову найдено в каналі. На допити взяли суперінтендента дому й інших сімох підозрілих. У кімнаті найдено теж пилку й сікач, які носять сліди крови.

ЗМІНЕНА НАЗВА БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Голова Федерального Бюра Інвестиґацій Дж. Едгар Гувер прибув до Ню Йорку, щоб дістати медалю Клюбу Чемпіонів, приготовану для нього Католицькою Орґанізацією Молоді нюйорської архидієцезії. Коли архиєпископ Спелман припняв відзнаку, Гувер, заявив, що тепер дуже велику діяльність розвинула орґанізація під назвою Амерікен Ют фор Демокрасі, а це ніщо інше, як недавна Молода Комуністична Ліґа. Ця зміна, казав Гувер, вказує „на єхідні затії Комуністичної партії". Гувер сказав, що тепер незвичайно росте злочинність серед молоді і її треба протидіяти такими способами, як це робить Католицька Орґанізація Молоді. Інша подібна орґанізація, а це згадана Американська Молодь для Демократії, казав Гувер, закриває лихо і корупцію, яку. поширює американський комунізм. „Ця орґанізація хоче перемінити наш край, край свободи, у безбожницьку тоталітарну державу, де вороги демократії будуть могли так поводитися, як їм це вигідно" — твердив Гувер.

НІМЕЦЬКИЙ ВЧЕНИЙ ЩЕЗ ПІД ОХОРОНОЮ АМЕРИКИ.

Десь в Америці щез один з найбільших знавців атомової сили, а це проф. Отто Ган, який в оповістці через радіо довідався, що йому признано нагороду Нобеля. Давніше він був професором в Інституві Кайзера Вільгельма в Берліні, але не міг дістатися до Швеції для отримання нагороди. Його не можна загалом відшукати і листи, адресовані до нього, не доходять. Його стережуть американські вояки день і ніч і він не може виявити своєї адреси. Звісно лише, що американський уряд спровадив сюди найвизначніших німецьких учених, які хочуть працювати над розвитком науки в Америці. Чи Ган перебуває в Америці, ніхто не хоче, чи не може сказати, а з цього новинкарі розвивають всілякі дивачні історії.

Президент стоїть при угоді з Ялти в справі балканських держав

Президент Труман додав поваги умовам, заключеним на останній конференції в Москві в справі атомової бомби і відношення до держав на Балкані. Водночас він заявив, що відкличе признання, дане для урядів в Румунії, Болгарії а навіть і в Югославії, якщо ці уряди не дотримають умов в справі демократичного поступування, як це було умовлене в Ялті. Президент застеріг собі право власного толковання, як мають Злучені Держави розуміти умову в Ялті. Президент вітверто заявив, що ці умови зовсім не були змінені вчасі останньої конференції в Москві і він буде наставати на свобідні і нічим не сковані вибори та на інші вольности, на які згодилися президент Рузвелт, премієр Чорчил і маршал Сталін. Президент теж висловив своє невдоволення з положення в Югославії і тим зазначив ясно різницю між відношенням до уряду в Болгарії й Румунії і до уряду в Югославії.

ЗА ТИМЧАСОВЕ ПРИМІЩЕННЯ О.О.Д. В НЮ ЙОРКУ

Колиб делеґація Орґаніазції Обєднаних Держав згодилася на приміщення головної кватири в стейті Ню Йорку, то тимчасове приміщення може бути в місті Ню Йорку, як це заявив голова делеґації д-р Ґабріловіч. Він перевів коференцію з мейором міста О'Двайером, а цей заявив, що О.О.Д. повинна змінити своє рішення, яке виключає великі міста від приміщення в них кватири О.О.Д. Кватира вимагає місця для 1,000 осіб, які будуть працювати в секретаріяті, для дальших 100—200 осіб, що будуть працювати при Раді Забеспеки і для 5,000 осіб, які час від часу прийдуть на зібрання асамблеї. Посадник О'Двайер впевняв делеґацію, що місто Ню Йорк може спромогтися на відповідні будинки й готелі для тільки людей.

СІОНІСТИ ЗА НЕГАЙНЕ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЖИДІВ У ПАЛЕСТИНУ

Перед Анґльо-Американським Комітетом, який тепер радить у Вашинґтоні, явився президент Світового й Американського Жидівського Конгресу д-р Стефан Вайс і містопредсідник Американської Жидівської Конференції Генрі Монскі, а з ними д-р Емануел Нюман і вони предложили комітетови плян негайного перенесення жидівських біженців з Европи в Палестину. Вони твердять, що це можна перевести так, як перенесено по першій війні півтора міліона греків з Малої Азії.

Далі відбуваються протестаційні мітинґи американських вояків

Хоч це є небувалим, щоб у якійсь армії вояки мітинґували і протестували проти своєї військової влади, то так є в американській армії, коли брати під увагу, що далі відбуваються вояцькі мітинґи з протестами проти повільної демобілізації. Про такий масовий мітинґ, другий зряду, доносять з Манілі, Филипини. Відбувся він в Батанґас в присутности яких 4,000 американських вояків. На мітинґу вояки домагались усунення секретаря війни, Роберта П. Патерсона, що тепер в Японії. Теж звернулись до громадянства в Злучених Державах, щоб воно натискало на конґресменів і сенаторів у справі приспішення демобілізації. В часі мітинґу зібрали $3,700 на депеші до президента Трумана та голов конґресового й сенатського військового комітету, а теж і на платні оглошення їхніх домагань в ґазетах. Подібні протестаційні збори відбулися в Ґвам при участи 18,000 вояків. Про того роду вояцькі демонтрації звідомляють з Японії та з Франції, де американські вояки відбули протестаційний похід через Шамп Елізе до американської амбасади.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗГОДУ МІЖ КОМУНІСТАМИ І НАЦІОНАЛІСТАМИ В КИТАЮ

Американський амбасадор, ґен. Джордж С. Маршал, зможе похвалитись в Чунґкінґу великим успіхом, коли іде про його ролю дорадника і посередника в спорі між урядом Чянг Кай-шека і комуністами, яких представником є ґен. Чу Ен-лай. Юнайтед Прес заповідає, що впродовж 24 годин буде здержана цивільна війна в краю на всіх фронтах, себто зупиниться стріляннина. Теж кажуть, що обидві спорячі сторони прийшли вже до порозуміння у всіх важніших точках.

ПЕРЕМІНИ В ЯПОНСЬКІЙ ПАЛАТІ ПАНІВ

В Японії переводиться ще одна велика зміна, що дотичить палати панів японського парляменту, де засідали різні імперіялісти і мілітаристи, яким прислугувало одідичене право вета. Таких було до 150 осіб. Усіх було в палаті 418. Тепер ця палата буде цілковито переорґанізована.

НЕ ХОЧЕ ЗРЕЗИҐНУВАТИ З УНРРА

УНРРА має добрий клопіт, бо зажадало від ґен. сер Фредерика Морґана резиґнації, а він не хоче резиґнувати. Це іде про його вискази в справі жидівських біженців з Польщі, що вони добре виглядають і мають гроші, та що тут мається до діла з зорґанізованою еміґрацією.

СТРАЙКОВА КАРТИНА.—Понад 10,000 протестуючих робітників зібралося перед Сіти Гол в місті Стемфорд, Конетикат, з співами і окликами, щоби таким способом засвідчити свої симпатії по стороні юнії у спорі з фабрикою Єйль-Тавн. Промислове та бизнесове життя було припинене впродовж трьох годин.

ПОВНА ЗГОДА СЕРЕД ДЕЛЕҐАТІВ АМЕРИКАНСЬКИХ ДО АСАМБЛЕЇ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ

Побоювання лондонських ґазет щодо цього, що в американській делеґації немає згоди щодо основних проблем, та що це ґотово відбитись зле на нарадах Асамблеї Обєднаних Держав, виявились цілковито безпідставними. Секретар стейту, Джеймс Ф. Бирнс, прибувши до Лондону, відбув зараз конференції з сенатором Томою Конелі з Тексас і Артуром Ванденберґом з Мішиґен і заспокоїв їх вповні щодо тайни з атомовою бомбою. Себто заручив їм, що забеспека Злучених Держав буде стояти і тут на першому місці та що це буде виразно сказане Асамблеї. Тайна буде виявлена Орґанізації Обєднаних Держав тільки тоді, коли будуть здійснені вимоги міжнародних ґарантій.

ЗАЧНЕТЬСЯ ВІД ВЕЛИЧАВОГО ПРИНЯТТЯ.

Анґлійський король, Джордж VI., дасть державний бенкет в честь делеґатів, що зїхаливь на наради Асамблеї Обєднаних Держав. Запрошено на цей бенкет до 70 осіб. Король виголосить коротку промову, на яку відповість колюмбійський представник.

СПААК ПРЕЗИДЕНТОМ АСАМБЛЕЇ.

Зяповідають, що президентом Асамблеї Обєднаних Держав буде вибраний Пол Анрі Спаак, представник Бельґії.

ЯК БУДЕ З СОВЄТАМИ?

Коли брати під увагу найважніші пйоблеми, що будуть зараз на вступі нарад Асамблеї О.О. Д., то виходить на таке, що є повне порозуміння щодо них між Злученими Державами і Британією, але наразі нема цього, коли іде про Совєти. Головно іде тут про вибір голов найважніших комісій, що будуть урядувати по закінченню нарад Асамблеї й підготовлювати вирішення найважніших проблем.

МАЮТЬ ШАСТЄ!

Так кажуть про совєтську делеґацію до Асамблеї О.Д., яка вже прибула до Лондону і при льосованню витягнула для себе найкращі місця, бо в самій середині.

`КОГО ШЕ БРАКУЄ?

На передодні отворення Асамблеї О.Д. не прибув ще ґен. де Ґоль, що буде очолювати французьку делеґацію, ні А. Вишинський, заступник комісара заграничних справ СССР. Обидва одначе вже є в дорозі.

СПРАВА З СКИТАЛЬЦЯМИ ПІДЕ ДО О.О.Д.

Ернст Бевин, британський міністер заграничних справ, заявив журналістам, що не тільки справа жидівських біженців, але всіх скитальців з усіх країв і народів, буде віддана до вирішення Орґанізації Обєднаних Держав. Він сказав, що тут іде не тільки про те, як вирішити справу з жидами, хоч вони є великою проблемою, але про ще більшу справу, яка відноситься до міліонів скитальців. А ця справа може остати проблемою ще й на другу зиму!

ЕКОНОМІКА — НАЙВАЖНІШЕ!

Такої думки є Ернст Бевин, коли іде про теперішні часи. Сама політична розвязка, каже він, конфліктів не залагодить.

„ВІЙНА НЕРВІВ".

Про таку заговорив перед ґазетярами британський міністер заграничних справ Бевин, кажучи, що її винайшов вправді Гітлєр, але вона ще далі існує. Тут він мав на думці в першу чергу Туреччину та дипльоматичний наступ на неї збоку Совєтів. А далі теж і події в Ірані, що Анґлію дуже не вдоволяють. Війна нервів, казав Бевин, є початком аґресії. В такий самий спосіб, як це було з нападом Гітлєра на Чехословаччину. Коли на таке заноситься, казав далі Бевин, повинна зараз взяти це в свої руки Рада Беспеки О: О. Держав. Щодо Туреччини ще додав, що тут нема ще „офіційних домагань", себто немає таких домагань збоку уряду СССР, а є тільки „статті професорів", щодо яких ще певно не знати, чи і совєтський уряд теж таксамо думає.

ПРОТИ ІМПЕРІЯЛІЗМУ.

Бевин просить американських ґазетярів, щоби писали про Анґлію хоч трохи обережніше, коли закидають їй імперіялізм, як от в Індонезії. Справа з імперіялізмом скінчена, каже Бевин, і ніхто не буде вже братися за це, що вже є перестаріле. Анґлія, каже Бевин, виконує в Індонезії тільки те, що їй поручили Аліянти.

ЗАБАГАТО КЛОПОТІВ!

Як журналісти запитали Бевина, що буде з Еспанією, то він відповів, що й без Еспанії мають повно клопотів на голові. Заки набирати нові, казав він, треба спершу впоратись з старими.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$7.00
На пів року	$3.75
На три місяці	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):	
На рік	$2.50
На пів року	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$7.00
Six months	$3.75
Three months	$2.00
Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	$2.50
Six months	$1.50
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$5.25
Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВА ЛІҐА НАЦІЙ

Король помер, хай живе король! Так можнаб сказати зприводу цього, що цього місяця кінчить своє життя Ліґа Націй, а зачинає жити Орґанізація Обєднаних Держав, якої загальний збір з представників 51 держав зачинає наради в Лондоні, дня 10. січня 1946.

Ліґа Націй була створена тому 25 років для замирення світа, для вдержання мира і відвернення війни. Того вона не осягнула, хоч її народини зустрічали в світі з великим захопленням, з великими надіями, з великим оптимізмом. Найвизначніші політичні індивідуальности світа були на її отворенню і многі з них дійсно ревно працювали, щоби вона мала успіх. Ось того всього бракує тепер, коли зачинає діяти Орґанізація Обєднаних Держав, що є назагал копією Ліґи Націй. Нема ні давнього ентузіязму, ні давнього оптимізму. А на отворенню не буде навіть тих найбільших, що клали основи під тут нову міжнародну орґанізацію мира. Зате буде одна велика ріжниця: На отворення Ліґи Націй, тому 25 років, прибуло з Америки тільки привітне письмо від президента Вилсона, творця Ліґи, але сама Америка не була в ній заступлена, а тепер Злучені Держави є в самому центрі акції, що хоче всіх обєднати в Орґанізації Обєднаних Держав. Що більше: сама ця міжнародна орґанізація матиме осідок в Америці, хоч в Европі не дуже з цього вдоволені.

Найцікавіше збоку сентименту є те, чому не видно нігде великого захоплення отсею новою мировою орґанізацією. Немає сумніву, що тут на декого впливає песимістично досвід з давною Ліґою Націй. Але найбільше заважує таки те переконання, що не зважаючи на 51 держав, що формально заступлені в Орґанізації Обєднаних Держав, в практиці буде усе виглядати так, що диктуватимуть „Три Потуги", себто Совєтський Союз, Злучені Держави та Велика Британія. Але і тут є навіть заковика, бо от в Анґлії невдоволені з цього диктату. І то, просто кажучи, тому, що й в тій „трійці" властиво диктує тільки один — Совєтський Союз. І то в такий спосіб, що якщо немає прийти до нової війни, якої таки ніхто собі не бажає, то треба вести Анґлії хіба таку міжнародну політику, щоб в усім уступати Совєтам, а інакше мусілоб прийти до війни. Таке саме можна сказати і про Америку.

Тепер цікаво знати, як це все відібється на загальному зборови, на Асемблеї Орґанізації Обєднаних Держав. Тому саме наради отсеї Асамблеї дадуть багато матеріялу для цього, щоби передбачувати, що жде ту нову Ліґу Націй. Отже буде важне в першу чергу те, чи середні й малі держави згодяться на диктати великих потуг. Ослаблення цього диктату буде першою заповіддю, що О.О.Д. дійсно вдержиться і згодом свого доконає. Злучені Держави і Британія є за ослабленням диктату. Совєти є проти цього і тому домагаються задержання права вета.

ЗБІРКА ОДЯГУ

В часі **від 7-го до 31-го січня** ведеться в цілому нашому краю загальна кампанія збірки старого одягу, чобіт, черевиків, білля і т. п., призначеного на допомогу знищеним війною краям в Европі, на Филипинах, чи на Далекому Сході.

Це є загальна, краєва збірка. В тому часі не діють інші того роду збірки, щоби не бути перешкодою в одному і тому самому доброму ділу.

На чолі цеї акції стоїть, як і попереднім разом, Генрі Дж. Кайзер. Як відомо ведена під його проводом збірка з минулої весни була дуже успішною. Вона була й великою допомогою для різних країв і для різної раси і віри.

Статистика виказує, що з минулої збірки одягу скористало до 25 мілionів людей, старших віком і дітей. Та це ніщо в орівнанню до потреб. Це щойно початок. До Америки надходять благання з усіх сторін світа, зокрема з різних країв Европи, де тепер гостра зима, а люди не мають навіть онуч, щоб ними обвити ноги, а не то чобіт чи черевиків.

Звертають увагу, що найбільше треба тепер теплого одягу для дітвори. І треба теж дуже білля, особливо там, де панують пошести і де треба звертати особливу увагу на гигієну.

Розуміння такої допомоги є вже глибоке серед американського загалу. Є воно і серед американських українців. Теж і нам треба бути учасниками тої загально-краєвої збіркової кампанії, що скінчиться з кінцем цього місяця.

Китайські комуністи в недвозначній ролі

З висланням до Китаю нового американського амбасадора, ґенерала Джорджа С. Маршала, слідний підйом духа серед американців. Вони думають, що відносини в Китаю будуть швидко наладнані, а з тим і прийде мир та поворот домів наших вояків, які після покінчення війни проти Японії ще осталися в Китаю. Та іншим духом віє з цього, що пише повернувший недавно з Далекого Сходу Родні Ґілберт в ґазеті Ню Йорк Ґеральд Трибюн. Зокрема коли брати під увагу те, що він пише про настрій так званої „комуністичної армії" до уряду китайського ґенерала Чіянґ-Кай-Шека, а з тим і на наші трудноці в Азії. Пильне перечитання цих пояснень дає читачеви ключ до розуміння подій, звязаних з діяльністю нашого амбасадора, ґен. Маршала.

Ґілберт пригадує, що американська політика супроти Китаю домагається зєдинення Китаю під одним спільним урядом, бо це дасть Китаєви належну політичну силу. Сильний Китай потрібний для устабілізовання політичного положення в Азії, а з тим і до забезпеки миру. Більша частина китайців дуже прихильно ставиться до такої американської політики, бо вони розуміють, що приязне наставлення Америки до єдности Китаю спиняє похід Совєтів на Далекий Схід.

Звісно, що Злучені Держави вислали одну свою армію до тої частини Китаю, яка остає під правлінням ґенерала Чіянґ-Кай-шека, признаного нами правного володаря цього краю. Американська армія остає там тому, щоб помагати Чіянґ-Кай-шекови розброїти японців, які там осталися після капітуляції Японії. Ще перед здачею Японії провідник китайської комуністичної армії Мао Тсе-тунґ дістав зброю і гроші від Аліянтів для поборювання японців. Аліянти були того погляду, що треба дати поміч кожному, хто лише був спосібний воювати проти Японії, а за такого вважали крім Чіянґ-Кай-шека теж і Мао Тсе-тунґа.

Мао Тсе-тунґ так пересяк комуністичними ідеями, що вважає за можливе співділати лише з іншими марксистами твердить Ґілмерт. З тих причин він вважає ЧіянґКай-шека за першого ворога, якого треба поборювати. Він теж і найзавзятіший ворог західної демократії. Літом 1944 р. чужинні й китайські кореспонденти відвідали Мао Тсе-тунґа у його столиці в Єнані, щоб привітати його з нагоди признання його армії як союзника у боях проти Японії. Для освідомлення ця армія мала дістати по китайськи *книжку*, видану коштом Аліянтів, з виясненням, що це є демократія і за що Аліянти боряться. І як здивувалися тоді американські кореспонденти, коли відкрили, що це був переклад книжкового твору „Китай і Нова Демократія", до якого вступне слово написав американський комуніст Ирл Бравдер і з якої викинули лише неприязні замітки на адресу Америки. Зате повно в цій книжці натяків на „крівату мілітарну диктатуру капіталістичної кляси" і таке інше. В одним уступі книжки сказано навіть, що „китайська армія радше звернеться проти західних імперіялістів ніж проти східних", значить, ніж проти Японії і її лялькового володаря Монґолії Ванґа. Крім цього в книжці повно випадів проти Чіянґ Кай-шека, котрого Мао Тсе-тунґ називає фашистівським диктатором і „зрадником нової демократії". Зате в книжці повно прихильних уступів і славословій для Совєтів.

Коли виринає питання, чи китайські комуністи є справжніми комуністами, то деякі американці відповідають, що вони домагаються лише переведення реформ у перестарілій господарській системі в Китаю. На думку Ґілберта справи мають інакше, а на доказ того наводить такий приклад: Коли Москва проголосила розвязання Третього Інтернаціоналу, багато китайських комуністів почали схилятися до думки, що треба погодитися з Чіянґ Кай-шеком і йти спільно війною проти Японії. Тоді Мао Тсе-тунґ поставився проти того і сказав: „Росія не має монополю на марксизм. Навіть колиб Совєти покинули його, то чому мають покидати його китайці?".

Про вартість китайської червоної армії в боях проти Японії розповідає Ґілберт таке: Коли велася боротьба китайців проти Японії, заки ще до неї приступили Аліянти, тоді китайські комуністи вели підїздову боротьбу проти японців. Та як лише Америка виступила до війни проти Японії, комуністи заперестали воювати проти Японії, а почали аґітацію проти „американських імперіялістів". І до кінця цілої проти-японської війни комуністи радше залицялися до японців, а всіми силами шкодили армії Чіянґ Кай-шека. Вони співділали з ним хіба на стільки, щоб погодитися з ним на час, набрати від нього зброї й воєнних матеріялів, які доставляла Америка Чіянґ-Кай-шекови. Як уже дістали матеріяли, комуністи знову ховалися під охорону японців. Це повинно вистарчити для зрозуміння, яку політику вели до кінця війни китайські комуністи — каже Ґілберт. Колиж Злучені Держави залишили свою армію в Китаю для розброєння японців, тоді комуністи вітверто почали кидати заклики, що американці прийшли до Китаю на те, щоб поневолити Китай.

Заключення Ґілберта таке: Китайські комуністи хочуть забрати цілий Китай, або відпекатися всього. Вони не мають інтересу у співпраці з Чіянґ Кай-шеком. Колиб вони й хотіли помогти Китаєви, то лише під умовою, що їм до помочі прийде Совєтська Росія.

З цього є для американців ясний висновок: Ми можемо підтримувати тільки уряд ЧіянґКай-шека, щоб йому додати сили для збереження незалежности Китаю.

Микола Чубатий.

Справа збереження української інтеліґенції

I.

Справа вратування для українського народу його інтеліґенції стає одною із найважніших проблєм, звязаних нині з істнуванням української нації. Рівночасно з обєднанням українських земель в межах російсько-совєтської імперії московський уряд підняв дальшу боротьбу з мозком українського народу, з його інтеліґентною верствою. На східній Україні винищування української національно свідомої інтеліґенції розпочалося ще 1930 року та тривало аж до останніх років перед вибухом світової війни. Ціль тої боротьби була позбавити українську націю її духового проводу та винищити носіїв української культури, українського духового самостійництва та окремішности від росіян.

Не стане української національної інтеліґенції, плянує совєтський уряд, так українську масу буде можна перевернути в червоних малоросів, послушних духових рабів Москви. В Москві комбінували, що з винищенням української національної інтеліґенції наділі буде винищене українське самостійництво і Москва буде мати раз на все спокій з Україною, яку перемінить на совєтську Скотляндію або Валію без аспірацій колинебудь бути повною нацією.

Зморою для Московщини була ще Західна та Карпатська Україна. Тому ціллю прилучення й тих решток української землі до Совєтів було й тут повести ту саму акцію винищення української національної інтеліґенції, світської та духовної, яка тут відгравала ролю куди більшу ніж на якійнебудь другій частині України. Західно - українська інтеліґенція звязана так близько з українською масою селянства та робітництва, як може ніде у другої нації. Українська інтеліґенція на сто відсотків вийшла з української робучої маси або вбогого сільського духовенства і звідси її глибокий демократичний змисл та величезний вплив на українські маси.

Ще в часі першого приходу большевиків до Галичини в р. 1920 появилася для большевицьких комісарів інструкція, яка звертала увагу на окремо небеспечну ролю української інтеліґенції серед західних українців. Вона, пишеться там, головно утруднить доступ комунізму до західно-українських мас.

Знала теж західно-українська інтеліґенція, що її чекає з остаточним усадовленням большевиків в Західній Україні, тому більшість тої інтеліґенції виїхала за кордон та опинилася на еміґрації. На еміґрацію потягли ще також недобитки української національної інтеліґенції зі східної України, що причаєні ще заціліли на цій безінтеліґентській землі. Колиж дорахуємо до тих двох груп все ще таки поважну групу еміґраційної української інтеліґенції по невдалій визвольній боротьбі по попередній світовій війні, то в результаті властиво малощо не ввесь квіт української інтеліґенції, мозок української нації, опинився нині поза межами України окупованої московськими большевиками.

Квіт української інтеліґенції на вигнанні.

Річ природна, що ця провідна верства української нації стала сіллю в очах Кремля. Тому він старається за всяку ціну дістати її назад у свої руки на повне її винищення. Йде червоній Росії про це, щоби винищити творця та носія правдиво українського духа, ворога національної безхребетности, малоросійством та плиткого орґанізму, який Москва ще толерує навіть в межах Совєтів.

Ми віримо, що українська інтеліґенція уратує своє життя з кігтів червоного опира та остане поза Совєтами до часів зміни відносин в Україні. І тут саме стає рубом проблєма не тільки її дальшого життя, але також можливостей її праці для добра відродженої в майбутности української нації. Українська інтеліґенція за кордоном України, на еміґрації, мусить стати сторожем правдивого національного духа, незасміченої української культури до часу, коли вона, зглядно твори її духа, будуть могли бути перенесені на українську землю та віддані під опіку української національної влади.

Перша проблема, справа прожитку української інтеліґенції позбавленої її нормальних варстатів праці, властиво стисло звязана з другою, з можливостями продовжування її культурної праці — наукової, мистецької чи публіцистичної.

Листи, які автор тих стрічок дістає від недавних товаришів праці в наших культурних та наукових установах Західної України постійно звязують ці дві справи разом. Чи найдемо ми — питають вони — де можливости праці в нашій дотеперішній професії, чи найдемо ми які наукові установи, бібліотеки українознавчі, що уможливлять нам дальше вести нашу науково досвідчу працю. Ці питання є не тільки проблемою безпосередно заінтересованих вигнанців з рідної землі, є це теж проблема для цілої української збірноти поза межами України, яка ще не стратила почуття лучности з Україною. Тому порушую цю справу на сторінках преси, щоби оцею статтею заінтересувати громадянство грядучими справами, що стоять перед ним.

Які можливости прожитку української інтеліґенції?

Чи потрафить українська інтеліґенція вижити за кордоном зі своєї професії, це не така проста справа, щоби сказати — так. Тут справу треба брати індивідуально, по особам та по професіям. Ми переконані, що українська інтеліґенція буде приневолена розпорошитися прямо з конечности життя, а коли не розпорошитися цілком, то принайменше розбитися на ґрупи по різних країнах світа.

З европейських країн одинока більша країна Франція буде всилі приняти якусь частину української інтеліґенції для духової обслуги української еміґраційної маси, що її частина осяде на постійне у Франції та побільшить дотеперішню понад 50-тисячну українську еміґрацію в цій країні. Франція одинока країна в Европі, що радо приймає еміґрантів словянського походження, які бажають натуралізуватися. Набуття французького громадянства є зглядно нетрудне. Річ природна, що жити зі своєї їпрофесії ледви чи кожен буде мати змоґу навіть у Франції.

Ще найлекше буде продовжувати свою професію інтеліґентам з природничо-технічними заняттями, куди тяжче з професіями україно-знавчими. Всеж таки частину їх затруднить місцева еміґрація як вчителів, духовників, журналістів, тощо.

Рeшта української інтеліґенції опиниться за океаном. Може найбільше число дістане змогу осісти в Арґентині та Канаді; невелике зглядно число української інтеліґенції дістанеться до Злучених Держав Америки. Українські інтеліґен-

АНДРЕ ТЕРІЕ:

НОВИЙ СВІТ — СТАРІ СПОМИНИ

I

Пробудившись вчора зранку, я побачив високі горбки покриті білим килимом. Вночі нападав сніг на гостро вирізані гори, що лямують озеро біля містечка Аннесі. Оця блискуча білість творить завсіди чудовий контраст із зеленими пасовисками, з барвою лісів, що їх осінь малює і з темною синявою. Сусідство снігу тепліший та більш золотистий відтінок соняшним променям, що падуть на дерева і винниці, де чорніються сиілі грозна. Водночас оцей перший відгомін зими робить край більш приятельським та інтимнішим. Ти почуваєшся в ньому ще більш полоненим, схильним до роздумувань та спокою, схиляєшся до лектури та довгих медитацій.

Попала мені в руки книга про Наполеона та його наклепників, яку саме написав для себе (про домо суа) син Єроніма Бонапарта.

•

Читаючи цю оборону як відповідь на твір Тена „Про Наполеона", думав я про долю наполеонівської леґенди. Беручи на увагу добрі й злі прикмети Наполеона, ще й сьогодні йде жива полеміка між ученими, що дає багато тем для ґазетних статтей, до яких широке громадянство ставиться глибоко байдуже. Нарід дуже мало хвилюється, чи стати за Наполеона чи проти нього. Яка ріжниця між загальним зацікавленням давніх часів і сучасних! Коли я був іще дитиною, імя Наполеона шанували на провінції наче місцевого святого; в кожній хаті завішений на стіні барводрук чи лубочний образок пригадував наполеонівську епопею: в кожнім селі старі вояки — рештки армії — повторяли до нудоти під тон народніх оповідачів якийсь епізод з воєн першого цісарства і підтримували культ „малого капраля". Не було весільної гостини, бенкетів, щоб при тостах не піднявся якийсь селянин зі склянкою в руці й не почав пісню в честь „цісаря". Сьогодні жалюгідний кінець другого цісарства і війна з 1870 року зовсім опрокинула у селян наполеонівську леґенду. Холодна й густа верства снігу впала на колишній ідол та зовсім похоронила його. Старі вояки, що розпалювали своїм захопленням та своїми оповіданнями наївні мізки чабанів та селян, теж відійшли спати під дерен і кожний відніс з собою в могилу кусок з тієї леґенди. З останнім власником воєнної медалі з переможних походів божественний вогонь погас назавсіди.

•

Перед 1848 р. оці цікаві руїни величезної армії були ще дуже численні в наших східніх провінціях; суворі підстаршини з ґальоном, які пізніше стали лісниками; старшини й капітани поранені в останніх боях, або спенсіоновані підчас Реставрації. Взагалі були це бадьорі, трохи воркітливі люди, давали про себе знати старі рани, але й пристрасні ловці. Переважно вони були мало освічені та надто розвиненої інтеліґенції, були цікаві своїм сорокатим і простим способом, яким вони оповідали про свої воєнні подвиги. Їхнє наївне обожання Наполеона мало в собі щось діймаюче, зворушливе.

Вони приходили один до одного і проводили пообідню пору в оповіданнях про свої походи, вихваляючи минулі часи і сумуючи над сучасною добою. На їх думку ми не мали вже правдивих ґенералів, бо малий капраль, себто Наполеон, заніс із собою в могилу тайну, як вигравати битви. Часто бував я на їхніх гутірках, на яких був і мій дідусь зі сторони матери, а я вертався звідти з головою, набитою чудернацькими оповіданнями про еспанську війну, про битву під Ляйпціґом тощо.

(Кінець буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

„Наталка Полтавка" на допомогу сиротам на скитальщині.

В неділю 30. грудня м. р., була відограна найстарша українська оперета І. Котляревсьвого „Наталка Полтавка".

Ставив її театральний гурток „Калина" з Ню Йорку, під управою М. Іваніва, а дохід всеціло призначений на допомогу українським сиротам на вигнанню. До цеї безсмертної оперети запрошено наших щирих і вирозумілих артистів, ветеранів української сцени з Ню Йорку й околиці, котрі кожної хвилі готові служити благородному ідлу. Виступали: Марія Осадчук в ролі Наталки, Марія Городецька — Терпелихи, Микола Грушка — Петра, Федір Бражник — Возьного, Павло Свободян — Виборного, Николай Перчишин в ролі Миколи. При піяні Марія Гребенецька, а при скрипці М. Карпо, суфлірував Гавришенко. Всі вище згадані виконавці оперети (крім Петра) дали свої услуги зовсім даром, розуміючи допомогу сиротам на скитальщині за найбільш пекучу справу в теперішному часі, бо це народний обовязок ратувати від загибелі наших рідних братів і сестер.

Цій самій справі допомогли п. п. Задорецький, Сурмач і Березинський, бо вони дали по два обширні оголошення на радіо даром. Знова Отці Василіяни відступили салю безплатно. Члени Укр. Відд. Несення Негайної Помочі, віддали услуги на салі. Хоч заходи були великі і ціль благородна, то з прикрістю треба згадати, що публика належито недописала.

В часі перерви переведено збірку на ту саму ціль, що дала суму $105.29. Чистий дохід по відтягненню правних видатків з оперети дав суму $80, що переслано до Українського Допомогового Комітету в Філядельфії.

Друга вистава оперети „Наталка Полтавка", на цю саму ціль, і цими самими силами, буде поставлена в неділю 20. січня б. р., в Українськім Народнім Домі в Бруклині, про що буде оголошення в „Свободі".

М. Іванів.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Тисяча долярів з вечері для скитальців.

Заходом Запомогового Комітету при Українській Централі, який репрезентує українську кат. громаду і Зап. Комітет українській презвит. громади, влаштовано дня 25. листопада в Українській Централі. На цій вечері наголосив головну промову д-р Л. Мишуга, представляючи трагічне положення українських скитальців в Европі, а також говорили місцеві бесідники а то: о. Данилович, пастор Стандред і Т. Каськів, що проводив збіркою.

На вечері, якщо це мірити давним Нюарком, то було дуже мало людей, бо прийшло 173 осіб, та проте та мала скількість зложила на українських збігців — $1,000. А це тому, що прийшли ці, що дійсно відчувають те велике горе, цю голгофту, яку переживають по західній Европі наші вигнанці з рідних земель. Багато з тих людей вже жертвували попередно і знова прийшли, щоб дати свою жертву. Наприклад: двох наших свідомих громадян, а то Косць Яцентий і Іван Паньків, які живуть 18 миль поза Нюарком, приїхали на вечерю і дали свою жертву, хоч обидва вже жертвували попередно на вічу. Зате многі громадяни Нюарку і Ірвінгтону не прийшли на вечерю, бо пішли за голосами „Орлеманських". Через те вони і не відзиваються на клічі Запомогового Комітету. Колись ті люди були дуже активні, а тепер, разом з „Орлеманськими", пішли проти наших братів, які опинилися проти своєї волі у німецьких таборах праці і на вигнанню. Ті люди застрягли тепер у большевицьким багні. І це дуже сумне явище, що українська громада в Америці виторила своїх Квізлінгів, і то аж кількох, тут і в Канаді, що тепер баламутять наших людей. Але найкращу відповідь таким Квізлінгам - Орлеманським дають наші свідомі громадяни тим, що жертвують великі суми гроша саме для тих наших нещасних збігців в Европі, яких ті Квізлінґи зрадниками називають і на смерть висилають.

Жертви зложили громадяни:

Перший Запомоговий Комітет, який зорганізовано в серпні 1942 року, $100; Анна Голик $30; по $25: д-р Л. Мишуга, М. Литвин, В. Хома і Українська Централя; по $20: о. М. Данилович; по $15: укр. гр. кат. Церква і Мейс Бюті Парлор, Інк.; по $10: Т. Каськів, М. Вітишин, Бр. Пресв. Тройці, К. Яцентий з фарми, І. Паньків з фарми, С. Зелінський, І. Петриґач, Н. Яцентий, Ф. Черський, Ю. Баранюк, О. Мейба, П. Цап, М. Варніцький, П. Варніцька, С. Рудий, А. Будник, І. Кльоц, М. Шумейко, І. Дацковський, І. Войтко, І. Дідоха, О. Лисак, С. Галко, Т. Юревич, С. Гриш, П. Лобур і Організація Родичів; по $5: П. Слободюк, В. Стахура, С. Боднар, С. Чорномаз, Д. Горбач, Л. Владика, І. Титар, Й. Олійник, К. Сута, Ф. Просіцька, А. Діднлівський, В. Снігур, О. Матляк, Д. Бакалар, Е. Валовіна, І. Настюк, А. Матульська, В. Осадчук, М. Соколовський, Ф. Салюк, Н. Сможенський, М. Ґрентус, А. Варніцька, О. Паньків, І. Петрів, А. Ґаланик, Г. Максимович, С. Дзюбатий, К. Пташник, І. Настюк, Р. Калакура, С. Вавричук, К. Наконечна, М. Ярошко, Г. Поцапа, Т. Гаврилюк, Й. Горішна, М. Хома, Т. Зубкович, Ю. Гулька, К. Гинда, М. Сокальська, Н. Хащевський, Т. Славік, Ю. Прокопович, І. Марусяк, М. Демчук, Н. Гудз, Д. Мотоз, К. Базаріцька, С. Хронівський і Н. Врунока; по $3: Treat Right Bakery; по $2: В. Пархуць, М. Мельник, І. Заблоцький, А. Гулька, А. Ільків, Лушин, Р. Попилюк; по $1: М. Галко, А. Стахура, О. Штогрин, С. Двожинська, Ю. Гой, К. Прокіпчак, М. Федорчак, Орас. Возьомок, М. Бурбела, Боялка, К. Лиско, о. М. Кавула, Т. Оринчак.

До загальної суми додано також суму $37.50, яку зібрано на ювилею К. Ругеро, а жертводавці будуть поміщені окремо. Також додано дохід з тикетів на вечерю. — Разом вислано $1,000 до Злученого У. А. Д. Комітету у Філядельфії.

Збірку дальше продовжуємо.

В. Хома, В. Салабун, І. Пасічник, Ю. Баранюк.

МИЛВОКІ, ВИС.

На допомогу українським скитальцям.

В неділю ввечір 4. листопада 1945 в церковній салі під ч. 1231 відбулося Листопадове Свято на спомин боротьби українського народу під проводом Січових Стрільців за волю рідної землі. У програму входили промови від церковної громади і від відділів наших допомогових організацій, а це від 103 У. Н. Союзу і від. 118 У. Нар. Помочи. Після програми мала бути переведена збірка на допомогу українським скитальцям в Европі.

Одначе не сталося так, як було ожидано, бо свідомих людей прийшло обмаль, а зате явилися на салі крикливі большевики, які недопустили до переведення програми. Вони вже зазалегідь агітували в большевицькій газеті проти нашого свята і погрозами відстрашили людей. Не зважаючи на всі перешкоди переведено збірку на допомогу скитальцям з таким вислідом:

Тов. ім. Івана Франка, від. 103 УНС., зложило $33.22; Т. Барсук $10; І. Джеґобс і І. Шеремета по $5; А. Ковтун $3; а по $2: о. В. Дяків, К. Колодрубець, П. Стецик, В. Голд, Й. Сенчишин, М. Хомета, І. Сенчишин, Й. Псюк, В. Яремчук, Г. Дац, Б. Орищина, М. Адамчук; А. Стріжецька $1.50, а по $1: Т. Танін, І. Пунько, Д. Романський; дрібними прийшло $15.28. Разом сума $100.

Їх вислано чеком до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету у Філядельфії.

Теодор Барсук,
секр. від. 103 Уг Н. Союзу:

—o—

БОСТОН, МАСС.

Допомога ділом.

Наше товариство Запорозька Січ працею і жертвами доказало, що воно дбає про поміч нашим рідним в Европі. На своїх зборах 9. грудня 1945 ухвалили члени цього товариства одноголосно призначити з каси $50 на скитальців, а тов. ім. Евгена Коновальця, від. 238 У. Н. Союзу виасигнувало $100 на цю ціль і вислало через „Свободу". Треба надіятися, що інші бостонські товариства сповнять теж свій обовязок, особливо з нагоди свят Різдва, коли то буде йти коляда та щедрівка.

Тут годиться згадати, що українська православна церковна громада в Бостоні на Листопадовім Святі зложила $150, сестрицтво Покрови Пресв. Богородиці склало $200, отже разом нана бостонська громада виcлала $500.

Понижче виказ поодиноких жертводавців. На панахиді з нагоди Листопадового Свята зложили:

Дмитро Кузь $10; по $5: З. Рак, Г. Костецький, О. Панкевич, О. Школяр, М. Хархут; о. В. А. Каськів $4; по $2: М. Давискиба, Ю. Карпук, С. Чопик, П. Мороз, С. Бойко, А. Іващко, П. Улашкевич, П. Боднар, А. Мусяловський, Й. Нечас, Д. Сілінський, Е. Бартків, по $1: І. Масний, В. Миґован, І. Зінко, Е. Улашкевич, І. Буцяк, А. Переходюк, К. Ярош, П. Кучер, М. Оверко, А. Руда, Д. Зінковська, М. Захаркевич, А. Бортник, К. Зінковська, Т. Матюкас, А. Шемета, А. Бегеза, С. Козак, А. Колесник, К. Когут, А. Смарш, Е. Мусяловська, М. Ґапонюк, П. Найда, Л. Ковердович, К. Штогрин, Е. Боднар, М. Хомин, А. Пацак, М. Зваріч, М. Терлецька, А. Гримак, О. Шафранська, С. Оверко, М. Сороцька, К. Бортник, С. Дзюбанюк, Ф. Бойко, П. Вонс, І. Балко, Т. Драган, К. Жданюк, С. Попович, М. Шемета, М. Кучер, І. Купчик, Г. Крикливець, С. Музика, М. Мартинюк, А. Сілінська, Й. Бербелицький, О. Кудрик, І. Матеїк, І. Берестецький, Г. Зварич, П. Попович, М. Попович, І. Зварич, А. Пiняк, А. Прухніцький, В. Поліщук, Д. Кузь, С. Алессі, Т. Вонс, Д. Пацак, А. Попович, М. Кузулкевич, О. Січкоріз, Г. Поліщук, Т. Хархут, Ф. Барилюк, Т. Т. Січкоріз, І. Гримак, Й. Шліпь, П. Ульчак; дрібними $2.50; з відзнак $10. Разом $150.00.

Збірку вислано чеком до Українського Допомогового Комітету в Філядельфії, Па.

Збірку переводили: Степан Чопик, Іван Масний, Іван Зінко і Алберт Мусяловський.

Микола Давискиба.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

4. січня 1906. р.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

Поїхав до Старого краю капітан Іван Добрянський, предсідатель братства Пресв. Богородиці, від. 86 У. Н. Союзу в Олифант, Па. Був це щирий українець і організатор того братства. Він багато положив праці для добра американської української громади. Про це пише новий предсідник братства, Іван Коцан. — Новозаснована гр. катол. парафія галицьких українців у Філядельфії обходила величаво день 24. грудня 1905, бо в той день на запрошення комітету прибув на відправу Служби Божої о. Іван Велиґорський. Він теж виголосив гарну проповідь. Читальники під проводом І. Кречковського співали вчасі Богослужби. Про це звідомляє С. Демків, парафіяльний предсідник. — У Пітсбурґу зібралося 21 українців і заложили спілкову „ґросерню". Початок дали: Ізидор Костюк, Іван Бабан, Григорій Сидор і Іван Пастирчак. Помагав їм о. М. Стефанович. Та тому, що між спільниками повстало негодування, то збори ухвалили передати крамницю Т. Кульчицькому, а він послачував спільникам вложені гроші. — У Чісголм, в стейті Минесота, помер громадянин Михайло Остафійчук, родом з Поцемиря, повіту Товмач у Галичині. Він приїхав перед трьома тижнями з Канади і не мав ще часу виписатися до У. Н. Союзу. Полишив леди $2.40, отже люди зложили $74 на похоронні кошти. Похоронник дістав $63, решта дрібні видатки. Про це пише Іван Круховський, член У. Н. Союзу.

ЗМІСТ СВЯТОЧНОГО ЧИСЛА „СВОБОДИ".

Редакція газети повідомляє, що з новорічним числом „Свободи" розпочинається чотирнацятий рік видавництва. Хоч газета не любить поліміки, то мусить простувати неправдиві вісти. Так лусить простувати наклепи о. Товта, який перейшов до російської православної місії і пише в газеті „Свет", що „Свобода" вважає російське православіє за щось гірше від поганства. Редакція опрокидає це і каже, що це „брехня". — Український Народний Комітет містить желания з Різдвом Христовим для всіх українців, а його секретар о. І. Велиґорський з Олифанту містить виказ жертв, зібраних на Народний Фонд в Америці. — У святочнім додатку є багато образків і Різдвяні желания від редакції. Крім того є статтє: „На земли мир" — Полтайка; оповідання „Помилування" без імени автора; оповідання „Кара" А. Серафимовича; „Святий Вечір" Максима Горкого; обємиста статтє „Автономія України" Юліяна Бачинського; кілька дрібніших статтей і розвідок і повний спис українських народних часописів, які виходять в Европі. Усіх є 31. Ціле звичайне число обіймає чотири картки, а святочний додаток чотири картки, разом 16 сторінок. У звичайнім числі поміщене оповідання в англійській мові під заг. „Ди Добл Кризмес" без подання імени автора.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

На допомогу жертвам війни.

Зложили: М. Сайсик, Р. Корінкевич по $25; А. Михальчишин $20, М. Мельничук $15; С. Цюпка $11; по $10: В. Чучман, Н. Вільчинський, Н. Зюбровський; по $7: І. Бобак, О. Базаріцький, А. Ґарбозінський, І. А. Макаровський; В. Вовнянка $6, а по $5: В. Труфим, Ю. Грицай, Д. Митолінський, С. Копачук, Т. Сюрко, А. Мурий, М. Тарнавський, С. Коніцький, П. Дворянин, Н. Косован, Ю. Варшона; Е. Федишин $4; по $3: В. Папура, Т. Вітковський; по $2: М. Іващишин, М. Підлиська, В. Перець, А. Гулик, А. Руцька, М. Мокрій, С. Комаранський, М. Коропіта, Л. Сюрко, П. Попелишин, В. Лемішка, К. Петриця, М. Юркевич; по $1: П. Мокрій, Т. Чучман, Д. Бодак, М. Підлиський, І. Дух, М. Медвідь, С. Барбуто, А. Квас, К. Ференц, В. Ференц, З. Вільчинська, О. Папура, А. Варшона, А. Михалюк, М. Кожух, М. Калитин, К. Дугай, Й. Базаріцький, І. Питльований, І. Бабій, П. Цюпка, А. Гнит, П. Чучман, А. Шпжек, Т. Пушкар, Г. Медвідь, Е. Теплий, Г. Комаранський; дрібними $7. Разом зібрано $279.

Старі збірки на інші цілі $115.65, разом усього $401.65. Відіслано до „Свободи $100, до Комітету Допомогового в Філядельфії $300, лишається $1.65.

За Комітет Допомоговий в Амстердам, Н. Й.:

Т. Сюрко, Д. Митолінський, Ю. Грицай, Ст. Цюпка.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЗАТРИМУЙТЕ СВОЇ ВОЄННІ БОНДИ!

ти-скитальці не знають суспільної структури українських еміграцій за морем в Злучених Державах, Канаді чи в Аргентині, тому снують собі рожеві пляни про можливости створення інститутів, університетів та праці по численних школах заокеанських українців.

Немає двох думок, що американські та канадійські українці по війні, коли виконають свою акцію ратунку земляків в Европі, будуть приневолені подумати над створенням Інституту Української Культури, про що писав я окремо. Можливо теж треба подумати про перенесення Українського Вільного Університету за море, найкраще — по моїй думці — до Канади. Можливо, що зможе розпочати свою працю позаочного навчання Подєбрадська Господарська Академія. Де... о може найти працю при українських школах чи в публіцистиці, але загал української інтелігенції буде приневолений творити нові варстати своєї праці, пристосовані до заокеанських відносин та можливостей.

А ці можливости не є такі великі, одначе ще в Америці, Канаді та Аргентині є можливости створення нових варстатів праці для умових робітників. Не будуть вони стисло відповідаючі їхнім професіям з Европи, одначе вижити якось зможуть. Хто знав та бачив меткість молодшого українського інтелігентного покоління в Европі серед важкої польської передвоєнної дійсности, той може вірити, що ці творчі люди потрафлять створити собі теж поважну скількість варстатів умової праці й тут за морем.

(Докінчення буде).

ЗАПЕВНИЛИ НІБИ ЗГОДУ.—Це так пють „на здоровля" міністри закордонних справ „Трьох Потуг" у Москві, де недавно радили. Зліва направо: Ернст Бевин, Вячеслав Молотов і Джеймс Бирнс, що заступають Британію, Совєтський Союз і Злучені Держави.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й.

Допомогова акція.

В нашій місцевости ніхто не пробував досі організувати окремий допомоговий комітет, хоч тут маємо відділ У. Н. Союзу, від. Провидіння і українську церкву. Тому ми порадилися з гр. Д. Фостиком, запросили ще Гр. Райнгарта і пішли за збіркою по українських хатах і дістали загально $131.50. Зложили так:

По $10: С. А. Торбин, В. Стичак, К. Гуль, М. Бельців; Г. Рейнгарт $8; по $5: А. Ласів, Г. Монастирський, Р. Федірка, Д. Довгий, В. Карпів, А. Кривий, І. Августин, М. Пізьо, І. Берків, Д. Фостик, Т. Сколовський; Г. Юрків $4; П. Юрків $3; по $2: К. Наконечний, П. Августин, М. Рішитник, О. Тіцький, К. Трач; по $1: В. Наконечний, Ф. Нетреба, І. Корпан, І. Грицак, О. Романів, В. Геба, П. Сухан, М. Яремко, М. Челядин, С. Зера, М. Булян, а І. Г. 50 ц.

Таксамо зібрали 180 штук убрань, а дали: Трач, Монастирський, а найбільше А. Торбин і М. Бельців. Ми, як самовибраний комітет, складаємо всім жертводавцям щиру подяку і українське „спасибі".

При цій нагоді наші замітки: Як хто ходить за такими справами по хатах, то вчиться пізнавати людей і потім легко відрізняє щирих людей від хитрунів. З отими хитрунами не легко давати собі раду, бо вони лише вдають добрих людей, а надії поступають інакше. Ті, що дають, вони готові дати, хоч лише від інших чули про біду наших братів в Европі, а ще листів від своїх рідних не дістали. Вони тільки питаються, на що йде збірка і куди її посилається.

Знову ж такі, що не хочуть дати, то найдуть різні викрути, а вже під натиском дадуть доляра, аби „позбутися влізливців". Александр між ними ще й бувають такі, що розпустять язик і вилають усіх, хто лише займається народними ділами. Усіх опоганять, щоб лише оправдати своє негодяйство і відмовити помочі. Притім вони чваняться, що мають гроші, сотки-тисячі і як прийде день уродин його жінки, то такий чоловік купить їй бриляити, ще й по радіо проголосить, мовлям: „хай світ знає, як Панько вживає". А які то „парті" вони справляють! Сотки пустять на такі витребеньки, а десятки на поміч ближним не дадуть.

Деякі викручуються „американізмом". А це також фарисейство. Таж Америка веде перед в допомозі цілому світові, не питаючи, хто ці бідні й нещасні. Тож тим більше ми, що маємо наших рідних за океаном, повинні почуватися до обовязку нести їм поміч. Зрештою, не ми самі таке робимо, а половина Америки: жиди, поляки, литовці, москалі, чехи і багато, багато інших нащадків колишніх імігрантів. А чи памятаємо ми „бонделс фор Бритейн" вчасі війни? Чи не час нам на „бонделс фор Юкрейн?"

Повернув вояк американець-українського роду з Німеччини. Розповідає, що як побачив українську відзнаку на бараку, він вступив до середини і його очам представився страшний образ нужди: люди на пів обдерті, голодні, босі. Дівчина яких 8 літ віку, цілком без одежі лежить. Він походив з Рогатинщини і крикнув: „Чи є хто з села, звідки мої тато походять?" Нагло один 70-літній старик падає йому до ніг і просить: „Ратуйте мене від большевиків". Потім той чоловік розповів про багато інших людей із свого і сусідних сіл, як то большевики їх сотками вивозили в незнані світи, або побили, а він чудом вратувався. Вояк самий розплакався, його приловив американський військовий полісмен і він заплатив 60 долярів карі за братання з чужинцями, але не жалував, бо говорив із своїми рідними. І чув цей вояк багато про большевицькі знущання і змагання наших людей тікати в світ за очі, бо хто не хоче ратувати свого життя? От, і це була причина, чому тільки наших людей опинилося заграницею, без кусника хліба. Чи це все не вистарчає для американців українського роду, щоб від себе дали хоч щось на поратунок цеї бідноти.

Час відгорнути своє серце і стати людьми такими, якими ми були тоді, коли виїздили з рідного краю. Коли ми тепер поросли в пір'я, не слід нам забувати за нещасних, ще й з нашого роду. Тож помагаймо, коли лише можемо, голодному й бідному.

М. Бельців.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЙОНГСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. січня в годині 2 пополудні, в У. Н. Домі, 525 Вест Райен Еве. Просимо всіх членів прийти, бо є важні справи до вирішення, та буде читання конвенційних проєктів. Член, що не явиться на зборах без важної причини, заплатить кару згідно з ухвалою річних зборів. — За уряд: І. Баган, предс.; М. Мушинський, кас.; І. Павловський, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 січня, в годині 6 ввечір На річних зборах потверджено той самий уряд, що був у 1945 році. — І. Климишин, предс.; С. Новацький, кас.; М. Куба, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Українська Січ, від. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 січня, в 3 годині пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів явитись на час, бо будуть важні справи до полагодження. Уряд зістав в цілости потверджений той самий на 1946 рік. — За уряд: О. Шмокалюк, предс.; В. Сеохівський, фін. секр.; І. Каменюк, кас.; А. Яворський, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 13 січня, в годині 1 пополудні точно. Тому, що є важні справи, просимо конечно явитись на час. Члени, що мають особисті справи, можуть прийти скорше. — За уряд: М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Ю. Сеник, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Повідомляємо членів Тов. ім. Івана Франка, від. 334, що місячні збори відбудуться 13. січня в У. Н. Домі, в годині 1 пополудні. Уряд на 1946 рік є той самий, що був у минулому році. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. — Тов. Запорозька Січ, від. 284, повідомляє всіх своїх членів, що на річних зборах вибрано такий уряд на 1946 рік: Петро Люміковський, предс.; Іван Щурик, заст.; Олекса Петришин, кас.; Петро Гудима, заст.; Іван Василюка, секр.; Петро Магац, заст.; Іван Тимкович ст. і Юрко Чорний, контр. комітет; Яків Нішке і Михайло Магац, комітет хорих; Стефан Щурик, дверник. В 1946 році збори будуть відбуватися в другу суботу по першім, точно в 8. годині ввечір замісць 7:30, в гали У. Н. Дому, 1020 Н. 9. вул. — І. Василюка, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13 січня, в годині 3 пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Приявність всіх членів є обовязкова. Буде звіт уряду за минулий рік і вибір уряду на 1946 рік. — За уряд: О. Запотечний, Р. Бубльовський.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Апп. Петра й Павла, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 січня, в годині 2 пополудні, в Українській Гали, 213 Скунмекер Еве і 2-га вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде звіт контр. комісії за 6 місяців. До уряду ввійшли тільки двох урядників, що будуть підписувати чеки. Уряд вибраний на рік 1946: Михайло Коваль, предс.; Микола Куць, секр., 328 Lenowll Ave., Monessen, Pa.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Повідомляємо всіх членів Бр. св. Василія Великого, від. 161, що місячні збори відбудуться в суботу, 12 січня, в годині 7 ввечір, в гали 600 Гленвуд Еве. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори. Місячні збори будуть відбуватись в другу суботу кожного місяця. До уряду на 1946 рік ввійшли: В. Папінчак, предс.; А. Дзюла, фін. секр.; Іван Противник, кас.; М. Родьо і Юрко Вороновський, контрольори; Й. Литвин, рек. секр. J. Lytwyn, 801 — 20 St., Ambridge, Pa.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкиць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13 січня, в гали церковній точно 2:30 пополудні. Просимо членкиць явитись на означений час, бо будемо мати багато справ справ до вирішення. Контр. комісія дасть звіт за 1945 рік. На минулих зборах вибрано такий уряд: Евдокія Ґеруля, предс.; Христина Білецька, заст.; Марія Ходак, секр.; Марія Онуфрів, заст.; Анастазія Грицак, кас.; Софія Гнуька, заст.; Катерина Олексин, Анна Рак, Анастазія Восціховська, котрольорки; Анна Васляк, [illegible] надзирательки хорих; Марія Таркулич, Ксеня Лялька, надз. хорих на Вест. До папора Олена Скробач, Маланка Ланьо і Анна Хміляк; заст. Катерина Білей; до світла Текля Петришин, Катерина Шурґот і Тацінна Санагурська; господиня галі Таціяна Гарбуз. — За уряд: Евдокія Ґеруля, предс.; Анастазія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. січня, точно в годині 1 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін і Мішіган Еве. Маємо дуже важну справу до полагодження, котра лишилася з річних зборів. Пригадуємо всім членам платити свої належитости точно що місяця, а ті що платять річно або піврічно, коли хочуть мати опуст, так хай стараються заплатити до 24. сего місяця. У справах Союзу і Відділу вдавайтесь до секретаря: Peter Kizel, 6545 Coleman, Dearborn, Mich., або кличте по телефоні: CE 7394. — І. Форись, предс.; І. Андрусевич, кас.; П. Кізел, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 13 січня в годині 1:30 пополудні, в гали церковній. Просим всіх членів явитись на збори. Контроля дасть звіт за 1945 рік і багато важних справ остається до порішення. Всі згори плачені вкладки повинні бути заплачені на цих зборах. Просимо не забувати, що з новим роком нове життя в приєднуванні нових членів до Союзу і Товариства. Уряд вибраний на 1946 рік: А. Бабій, предс.; І. Сорохтей, заст.; Р. Дмитрів, секр.; К. Сорохтей, заст.; Т. Песко, кас.; М. Попович, заст.; В. Швець, М. Мазурчак, В. Пукіш, П. Гринів, контрольори; В. Бащук, Г. Лилак, І. Пукіш „В. А.", надзирателі хорих; І. Гродзік, К. Крук, прапорчики. С. Чайківський, господар галі. Товариство закупило воєнних бондів на $8,000.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 13. січня, точно в годині 1 пополудні, в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи до рішення. — За уряд: М. Присташ, секр.

ТОЛІДО, О. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 167 відбудуться в неділю, 13 січня, в місци і галі як звичайно. Просимо всіх членів прийти та вислухати звіту за минулий рік На 1946 рік потверджено той самий уряд. — Уряд.

ПІТСБУРҐ, ПА. — Тов. Рогатинщина, від. 396, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13 січня, в годині 5 пополудні, в домі Т. Цюлюпа, 2328 2-га Еве. Просимо прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження; буде звіт уряду за 1945 рік і вибір уряду на 1946 рік. — Уяд.

МекКІСПОРТ, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 132, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 січня, по Сл. Божій. Буде звіт уряду за 1945 рік та інші важні справи до полагодження. Просимо членів прийти хоч раз в рік на збори і заплатити свої залеглости. — Уряд.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Н., Ню Йорк, Н. Й. — В загальній сумі жертв, складених на вічу в Купер Юніон Гол з 8. жовтня 1945, є: Павлина Грещук $5.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 31. грудня 1945 р. помер на удар серця в 62. році життя

ГРИГОРІЙ ЛЕСЮК,

член Бр. св. Василія, від. 339 У. Н. Союзу в Філядельфії, Па.

Покійний походив з села Волиця Гніздичі, Західна Україна. Полишив в краю жінку, дві дочки і сина, а тут у Філяделфії брата Юрія.

Похорон відбувся 5. січня до католицької катедри, а відтак на цвинтар у Факс чейс. — В. Й. П.!

А. Хромяк, секр.

Дня 5. січня 1946 року помер у 53. році життя

ЙОСИФ МУЦ,

довголітний член відділу 383 У. Н. Союзу в Брічпорт, Конн., і секретар відділу від жовтня 1928 р. Був також організатором відділу.

Покійний походив зо села Фащівки, пов. Скалат, Галичина. Полишив у смутку сина Михайла, що тепер вернув з Филипинів, і сина Мирона, що служить при маринарці на Пасифіку.

Похорон відбувся 8. січня з дому жалоби до української катол. церкви св. Петра й Павла і на цвинтар св. Августина. — В. Й. П!

І. Ґрудзінський, предс.

Дня 28. грудня 1945 року помер

ІВАН Л. МОРЕЙ ДЕ МОРАН,
підполковник Укр. Армії

член 432 відділу У. Н. Союзу в Торонто, Онт., Канада.

До Союзу вступив у 1939 році. Походив з міста Кролевець, тогож повіту, Чернигів, Східна Україна. Полишив у смутку дружину Наталку з Сікевичів і дві дочки: Моніку й Колет. Похорон відбувся 31. грудня. — В. Й. П.!

ШУКАЮТЬ ОСІБ

З НІМЕЧЧИНИ ПОШУКУЮТЬ ЦИХ ОСІБ:

КУЛИНЯК МАРИНУ, жінку Василя, з села Якубова Воля, пов. Дрогобич, шукає д-р Петро Кулиняк. Мають жити в Ню Йорку.

Проф. МИКОЛА СИДОР, з Чорторії біля Ходорова, пошукує свого стрийка і стрийну Йосифа Сидор. Замешкують в Бронксі.

СЕМЕНА ОПОКУ пошукує стрий і стрийна Ольга.

Лікар Турчан Степан пошукує **ОПОКИ СЕМЕНА.**

В справі всіх повищих осіб голоситися на адресу:

MIKE ROKIECKI,
209 E. 4th St., New York 9, N. Y.

Пошукую своєї тети **Доськи Ґелета** з роду **Школяр,** з села Черче, повіт Рогатин. Колись мешкала в Перт Амбой, Н. Дж., а пізніше забралась до Ню Бронзвік, Н. Дж. Хто би про не зінав, або вона сама, зголоситися до сестерної доньки на таку адресу: **Пелягія Явна Белей, 258 Gordon St., Stapleton, S. I., N. Y.**

Пошукую вуйка **ОСИПА СТАДНИКА,** зі села Білоскірки, пов. Тернопіль. 1932 р. мешкав під адресою: 21 Cider St., Meriden, Conn. Хтоб знав про нього, або самий, хай зголоситься на адрису: 7-9

ROZALIA MUDRA
100 Denison Ave., Toronto 2. B. Ont., Canada.

ІВАН ҐОНТА, з села Базарниці, пов. Збараж, пошукує своїх односельчан, а також тету **Анну Фридель** і тету **Параскевію Фридель,** котрі перед війною виїхали до Америки чи Канади. Він перебуває в Франції. По інформації писати до:

STEPHEN A. PELTZ
243 E. 120 St., New York 35, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ РОБОТИ

Звертаюся до українських людей доброї волі, щоб помогли мені знайти роботу. Може бути в Ню Йорку, Джерзі Сіті, або де дальше. Я сам недавно прибувший молодий українець з Галичини. Зголошення прошу слати до: 7-8

SVOBODA,
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ПОШУКУВАННЯ

Захарчук Евстахія пошукує батька Івана Явнича, від якого одержала останню телеграму з Ню Йорку в 1941 р. Адреса така: **Ukrainisches Rotse Kreuz,** Dachauerstrasse No. 9, Meunchen, Germany, для Евстахії Захарчук в Plattling, Landauerstr. No. 97 E.всі Frau Stackner.

Василь Дембіцький, скиталець в Англії, пошукує Петра Бінас з села Стільська, пов. Жидачів.

Федір Королишин, скиталець в Англії, пошукує Петра Королишина, з села Гиновичі, пов. Бережани.

Інтересовані хай пишуть: **D. Gerych,** Notary Public, 706 McIntyre Bldg., Winnipeg, Man., Canada.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 10. січня, в Товариськім Домі, 831 Джозеф Еве., в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на означений час. — П. Ковтун, гол.; В. Ґурянський, фін. секр.; Н. Магомет, кас.; В. Іванців, рек. секр.

ТАРЗАН, ч. 1310. Вияснення.

Хоч Джена була збентежена, Конрад зовсім не відчував закпопотання. „Вона любить мене" — він сказав урадований.

Опісля Джена вияснила, що вона лише успокоює Конрада своїми невинними пестощами. „Розумію усе якслід", сказав просто Тарзан.

Ще перед досвітком наступного дня Тарзан подався в ліс, щоб найти лічниче зілля для хорого.

Та голодний леопард пішов за його слідом.